

Aan: Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten  
van de provincie Gelderland  
Postbus 9090  
6800GX Arnhem

Onderwerp: verzoek om handhaving illegale dumping/lozing staalslakken  
voormalige stortplaats Doonweg te Eerbeek

Eerbeek, 30 mei 2024

Geachte leden van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Hierbij dienen wij bij u ons verzoek tot handhaving in vanwege doelloze en daarmee illegale dumping cq lozing van 230.000 ton staalslakken door de eigenaren van stort Doonweg op deze voormalige stortplaats aan de Doonweg te Eerbeek.

Er is door de eigenaren van stort Doonweg in strijd gehandeld met

- artikel 2.11 Besluit Activiteiten Leefomgeving (hierna: Bal)
- artikel 3.48m Bal
- artikel 2.4 bruidsschatregels waterschapverordening

en hierdoor is sprake van een doelloze en daarmee illegale dumping cq lozing van 230.000 ton staalslakken op stortplaats Doonweg te Eerbeek met alle gezondheidsschade en milieuschade en verdere gezondheidsrisico's van dien.

Er is namelijk bij het storten/lozen van deze enorme berg staalslakken volstrekt onzorgvuldig gehandeld en niet voldaan aan de voorwaarden van:

- het Besluit/de Besluiten uit 2019 van uw provincie;
  - het daarbij behorende Plan van Aanpak/uitvoeringsplan;
  - de voorwaarden van Pelt & Hooykaas IJmuiden B.V.,
- waardoor er al sinds 2020 sprake is van ernstige voortdurende gezondheids- en milieuschade voor omwonenden en het oppervlakte/grondwater en de verdere natuur -en leefomgeving voor mens en dier.

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu heeft in 2023 een rapport gepubliceerd met de titel: "Milieuhygiënische kwaliteit LD-staalslakken" dat er niet om liegt. Als eindconclusie is op bladzijde 66 vermeld:

- De informatie van de open toepassingen van LD-staalslakken in grond-, weg- en waterbouwwerken wijzen op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek op een consistent beeld, namelijk dat er **vrijwel altijd sprake is van een extreem hoge pH uitloging en de uitloging van zware metalen in de LD-slakken (...).**
- Verder zijn er aanwijzingen dat **de uitloging over een lange termijn van ten minste tientallen jaren door kan gaan.** Dit is vooral een risico bij toepassingen zoals ophogingen en aanvullingen met toepassingshoogten (ruim hoger dan 1m tot 10m) zoals geluidwallen, bergen of dijklichamen. (...)"

De Inspectie Leefomgeving en Transport van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat meldt in een signaalrapportage op 19 april 2023 dat de ILT grote risico's ziet bij toepassing van staalslakken. Uit het RIVM-rapport en de signaalrapportage van de ILT volgt dat het toepassen van staalslakken in deze grote hoeveelheden als ophoging, in dit geval op een oude stortplaats waarop een zonnepark is geplaatst, grotere risico's met zich brengt dan onder een geasfalteerd wegdek.

Wie de ontwikkelingen rond de staalslakkenproblematiek volgt in Spijk en, bijvoorbeeld, in de gemeente Den Haag kan bij de problematiek in Eerbeek niet de ogen sluiten voor de milieuramp in wording die slechts door nalatig handelen van de eigenaren van de stort uit de hand loopt en het uitblijven tot op heden van adequaat toezicht en ingrijpen door de desbetreffende omgevingsdiensten en PS en GS van de provincie Gelderland.

Er is door de eigenaren van de stort niet gehandeld conform het productcertificaat (K131133/02 voor de LD-staalslakgroep ZV / BGS-Fill voor toepassing als niet-vormgegeven bouwstof). Pelt & Hooykaas- IJmuiden B.V. (hierna Pelt & Hooykaas) heeft in dit productcertificaat namelijk als toepassingsvoorwaarden gesteld (in 2.2., alinea 3):

*Bij grootschalig gebruik van LD-staalslak voor zandvervanging in ophogingen en aanvullingen dient met het volgende rekening te worden gehouden:*

*\* Niet toepassen in direct contact met grondwater (is hier wel gebeurd want door het mega gewicht van de staalslakken komt het grondwater en het vervuilde slib uit de stort naar boven, tegen de onderlaag van de staalslakken aan);*

*\* Voldoende afstand tot het grondwater en een capillair onderbrekende laag aan de onderzijde van de constructie (is voor zover ons bekend niet gebeurd):*

*-onder de LD-staalslak een laag doorlatend zand aanbrengen (zand voor zandbed), met een dikte van tenminste 0,50 m (is voor zover ons bekend niet gebeurd);*

*-de onderzijde van de LD-staalslak zo ontwerpen dat deze, na zetting, tenminste 0,50 m boven het maaiveld wordt toegepast (is voor zover ons bekend niet gebeurd).*

De bestaande ringsloot en pomp kunnen het regenwater ter plaatse niet voldoende verwerken, waardoor het verontreinigde water in de vorm van gootsteenontstopper de natuur in stroomt. Volgens de eigenaren van de stort lag het aan de onverwachte hoeveelheid regenwater. Nee, daar lag het niet aan. Het lag aan de grootte van de ringsloot, aan de (onvoldoende) werking van de pomp en aan de verdere, gebrekkige maatregelen die de eigenaren van de stort hadden getroffen om het ernstig vervuilde water op te vangen en af te voeren. Daardoor hebben wij: lees bewoners en PS en GS van de provincie Gelderland nu dit probleem.

Er is een "deskundige" door de eigenaren van de stort ingehuurd die de verwachting heeft gewekt dat de staalslakken in de open lucht zouden gaan verklitten/verlijmen en dan als een afdichting zouden gaan werken. Wie echter het productcertificaat van Pelt & Hooykaas bestudeert, ziet dat bij ophogingen onder een wegebouwkundige constructie op de taluds en op plaatsen waar geen verharding aanwezig is tenminste 1,0 meter doorlatend zand op de LD-staalslak moet worden aangebracht (zand voor zandbed) om het regenwater effectief te kunnen afvoeren. Op deze zandlaag dient een laag teelaarde te worden aangebracht met een dikte van tenminste 0,5 meter. Toepassing van LD-staalslakken onder de blote hemel was dus van meet af in strijd met de voorwaarden van Pelt & Hooykaas. Toch hebben de Omgevingsdiensten en GS zich door deze "deskundige" laten (mis)leiden.

De eigenaren van de stort stellen nu voor om het verontreinigde water uit de ringsloot naar Industriewater Eerbeek af te voeren. Daar is door deze eigenaren van de stort eerder ook het verontreinigde slib meegegeven aan boeren om over hun land uit te rijden, wat een milieudelict gebleken is. Het vertrouwen in deze eigenaren van de stort die zoveel har(t)d voor de natuur en de boer en zijn land heeft, maakt dat het vertrouwen van de omwonenden nu, met de afgevoerde gootsteenontstopper, ontbreekt. Bovendien lozen de eigenaren van de stort -zo blijkt uit hun website- dit water zogenaamd "gezuiverd" op de IJssel, die daardoor ook onleefbaar wordt.

Door het volledig ontbreken van een adequate afdichting van de staalslakken verwaait het stof van die staalslakken nog steeds. Dit veroorzaakt gezondheidsschade bij voorbijgangers en omwonenden. Het leidt namelijk onder meer tot bloedneuzen en luchtwegirritatie/luchtwegklachten. Het open hekwerk rond het terrein van de stortplaats houdt dit stof niet tegen.

Slechts 4% van ons oppervlaktewater voldoet aan de gestelde norm in de Kaderrichtlijn Water. Het grond- en oppervlaktewater in Eerbeek wordt sinds de dumping van de staalslakken ook verontreinigd door het grond- en regenwater dat na contact met de staalslakken als een soort gootsteenontstopper in de bodem wegloopt. Dit betreft zowel het regenwater dat door de berg staalslakken heen de bodem weet te bereiken als het regenwater dat de berg staalslakken afstroomt en de ringsloot over- en uitstroomt. Met welke extreem gevaarlijke en schadelijke stoffen wij hier te maken hebben, is ook goed te zien op een foto van de pomp die is gebruikt voor het wegpompen van het ernstig verontreinigde water. Die wordt in korte tijd door het zwaar verontreinigde water "op- en weggevreten".

Dus deze (nieuwe) feiten en omstandigheden zijn meer dan voldoende aanleiding voor u, PS en GS & Omgevingsdiensten, om nu direct over te gaan tot een fundamentele herbezinning op de toepassing en verwijdering van op onjuiste en schadelijke wijze aangebrachte staalslakken in de provincie Gelderland.

"Voor aannemers zijn staalslakken goedkoper in gebruik dan zand en grind. Dit geeft een prikkel om meer staalslakken op een locatie te gebruiken dan nodig is of om staalslakken toe te passen terwijl dat niet noodzakelijk is. Bij ophogingen en aanvullingen zal door initiatiefnemers eerder worden gekozen voor staalslakken **waar geld mee wordt verdiend** dan voor bouw materiaal waarvoor moet worden betaald". Dit verzinnen wij niet, maar heeft de ILT vermeld in de eerdergenoemde signaalrapportage. En dit (b)lijkt ook hier als een **perverse prikkel** te zijn ervaren door de eigenaren van de stort, die enerzijds geen staalslakken nodig hadden om de zon weer in Eerbeek, Nederland te laten schijnen en anderzijds ook nog eens meer staalslakken hebben gedumpt dan "nodig" was om de zonnepanelen een "ophoging" te bieden om dichterbij die zon te komen.

Staatssecretaris Heijnen heeft zich ook over deze kwestie in Eerbeek uitgelaten: "Ik begrijp de zorgen. Ik zie de incidenten ook. **Dusdanig grote hoeveelheden als in Eerbeek zijn onverantwoord en zijn ook niet toegestaan.** Het bevoegd gezag treedt daartegen op door te handhaven. In de casus-Eerbeek is de provincie Gelderland het bevoegd gezag. De Omgevingsdienst Regio Arnhem treedt op namens de provincie" (zie: Handelingen II 8 februari 2024, p. 40-4-4).

Uit het nieuwe plan van aanpak hebben wij opgemaakt dat het toezicht houden op het voorkomen van verdere milieuschade is neergelegd bij de eigenaren van de stort. De slager keurt dan zijn eigen vlees en we weten wat er gebeurt als we deze kat op het spek binden. **Wij verzoek u, PS en GS & de Omgevingsdiensten, om die reden om scherper toezicht te houden en op basis van het bovenstaande nu direct over te gaan tot handhavend optreden en de eigenaren van stort Doonweg te Eerbeek aan te schrijven dat zij deze illegale dumping/lozing van 230.000 ton staalslakken dienen te verwijderen vóór 1 januari 2025.**

Belangrijk in dit kader is ook dat u, PS, GS & de Omgevingsdiensten, de samenwerking zouden moeten zoeken met het waterschap, Rijkswaterstaat, het Rijk en de GGD, omdat ook deze instanties betrokken zouden moeten worden in verband met de bescherming van de volksgezondheid en de bescherming van de kwaliteit van ons drinkwater.

Tenslotte wijzen wij erop dat u, PS en GS, gelet op alle eerdergenoemde (nieuwe) feiten en omstandigheden, de mogelijkheid én de morele plicht heeft om tot handhaving over te gaan vanwege de zeer ondeugdelijke uitvoering en de zeer langdurig voortdurende schadelijke gevolgen van deze illegale dumping/lozing van 230.000 ton staalslakken. Daarbij kan GS zich niet verschuilen achter het motto "onze Besluiten zijn onherroepelijk", om daarna verder niets meer te hoeven doen. Dát zou op zichzelf al kunnen worden aangemerkt als een schending van de zorgplicht door u, PS, GS & de Omgevingsdiensten.

Wij ontvangen graag een ontvangstbevestiging van ons verzoek tot handhaving en verzoeken u binnen twee weken na ontvangst van dit verzoek daarop te beslissen en tot handhaving over te gaan.

Hoogachtend,

5.1.2e